

ภาคผนวก ช
โบราณคดี

1193 4/25/59
mud
4 w. 9.55

คำนำ

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์
โครงการเจาะสำรวจปิโตรเลียมบนบก หลุมสำรวจ L53-G
แปลงสำรวจบนบกหมายเลข L53/48 อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

การสำรวจด้านโบราณคดีบริเวณพื้นที่หลุมสำรวจ L53-G แปลงสำรวจบนบกหมายเลข L53/48 อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม เพื่อค้นหาหลักฐานทางด้านโบราณคดี โบราณสถาน หรือร่องรอยอื่นๆ ทางด้านโบราณคดีบนผิวดินในบริเวณโดยรอบหลุมเจาะสำรวจ นับได้ว่าเป็นการสำรวจอย่างเข้มข้นภายในรัศมี 2 กิโลเมตร และบริเวณใกล้เคียงกับถนนทางเข้าหลุมเจาะสำรวจ เป็นการตรวจสอบพื้นที่ใกล้หลุมเจาะตามคู่มือการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเจาะสำรวจปิโตรเลียมบนบก ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

เมื่อไหร่ก็ตามที่มีการขุดเจาะลงไปใต้ดิน และไม่พบหลักฐานทางโบราณคดี โบราณสถาน หรือร่องรอยอื่นๆ ทางด้านโบราณคดี ก็มีความมั่นใจว่า การขุดเจาะดังกล่าวนี้ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีหรือทำความเสียหายต่อแหล่งโบราณคดีอย่างแน่นอน รวมทั้งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลายทั้งสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรม และเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ดร. ประสิทธิ์ เอื้อตระกูลวิทย์
กันยายน 2554

ดร. ประสิทธิ์ เอื้อตระกูลวิทย์
กันยายน 2554

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์

ในพื้นที่หลุมสำรวจ L53-G แปลงสำรวจนบกหมายเลข L53/48

อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

การสำรวจบริเวณโดยรอบหลุมเจาะน้ำมันโดยกำหนดให้ศึกษาทางโบราณคดีในพื้นที่รัศมีอย่างน้อย 2 กิโลเมตร รอบพื้นที่ฐานเจาะ และตามแนวถนนโครงการในระยะ 50 เมตร จากขอบถนนทั้งสองฝั่ง เป็นการสำรวจทางโบราณคดีเพื่อบันทึกข้อมูลที่ตั้งแหล่งโบราณคดี และสถานภาพของแหล่งโบราณคดี กรณีที่พบแหล่งโบราณคดีอยู่ภายในพื้นที่ศึกษาให้แสดงรายละเอียด คือที่ตั้งของแหล่งโบราณคดีและระยะห่างจากพื้นที่ฐานเจาะรวมไปถึง ประเภท สถานภาพ อายุสมัย และคุณค่าของแหล่งโบราณคดี

การสำรวจทางโบราณคดีจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้พบโบราณวัตถุบนผิวดินหรือโบราณสถานในบริเวณโดยรอบหลุมเจาะน้ำมัน เมื่อมีการสำรวจทางโบราณคดีแล้ว ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจทางโบราณคดีที่ได้รับถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการประเมินว่าบริเวณโดยรอบหลุมเจาะน้ำมัน มีความสำคัญหรือมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีในระดับใด หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลไปใช้สำหรับประกอบการพิจารณาในเรื่องการศึกษาผลกระทบการใช้พื้นที่สำหรับการตั้งหลุมเจาะน้ำมันต่อแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดีหรือไม่ ถ้ามี ก็จะได้ดำเนินการหลีกเลี่ยงผลกระทบดังกล่าว

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจทางโบราณคดีหาแหล่งประวัติศาสตร์และโบราณคดี โดยรอบพื้นที่ฐานเจาะ และตามแนวถนนโครงการในระยะ 50 เมตร

พื้นที่ศึกษา

หลุมเจาะสำรวจ L53-G พิกัด UTM 601692 E 1551264 N ตั้งอยู่ที่ หมู่ 8 บ้านห้วยด้วน ตำบลรางพิกุล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พบว่าเป็นที่ราบใช้ปลูกอ้อยเป็นส่วนใหญ่ บางบริเวณมีลักษณะของเนินดินเดิมมีการปรับไถพื้นที่มาโดยตลอด

ผลจากการสำรวจบริเวณรอบหลุมเจาะ L53-G หมู่ 8 บ้านห้วยด้วน ตำบลรางพิกุล อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

จากการสำรวจพื้นที่ในรัศมี 2 กิโลเมตร โดยรอบหลุมเจาะสำรวจ L53-G ในเขต หมู่ 8 บ้านห้วยด้วน ตำบลรางพิกุล อำเภอกำแพงแสน พบแหล่งโบราณคดี 1 แหล่ง คือ “แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว” ตั้งอยู่ที่หมู่ 6 ตำบลทุ่งบัว อยู่ห่างจากหลุมเจาะสำรวจไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเพียง 672 เมตร ตรงกับพิกัด UTM 601692 E 1551264 N (ภาพที่ 1 และ แผนที่ 1)

ภาพที่ 1 สภาพพื้นที่บริเวณหลุมเจาะสำรวจ L53-G หมู่ 8 ตำบลรางพิกุล อำเภอกำแพงแสน

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ราษฎรในพื้นที่ซึ่งได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์คือ นายสมนึก เปลี่ยนสุวรรณ อายุ 59 ปี (ภาพที่ 2) กล่าวว่า เมื่อราว 20 ปีที่แล้ว เคยพบเศษหม้อดิน เศษกระดูก ก้อนหินสีเหลี่ยมขัดเป็น มันทาว (คือขวานหินขัด) ซึ่งเคยเก็บได้เป็นตุ้ๆ ทั้งยังพบกองเปลือกหอยโข่งหอยขมอยู่บนเนินดินด้วย แต่ด้วยความไม่รู้ จึงไม่ได้เก็บรักษาวัตถุต่างๆ เอาไว้กับตัว ก่อนที่ต่อมาจะมีการแบ่งปันกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งที่ดินปัจจุบันเป็นของนางพัชร สมพงษ์พิทย ทั้งนี้บริเวณนี้ยังไม่เคยมีการสำรวจจากเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรหรือหน่วยงานใดมาก่อน นายสมนึกยังกล่าวอีกด้วยว่า ผู้คนในแถบนี้ต่างรู้จักแหล่งนี้ดี และมีอยู่เพียงจุดเดียวของบริเวณนี้ที่จะเจอของเก่าหรือโบราณวัตถุ (ภาพที่ 3)

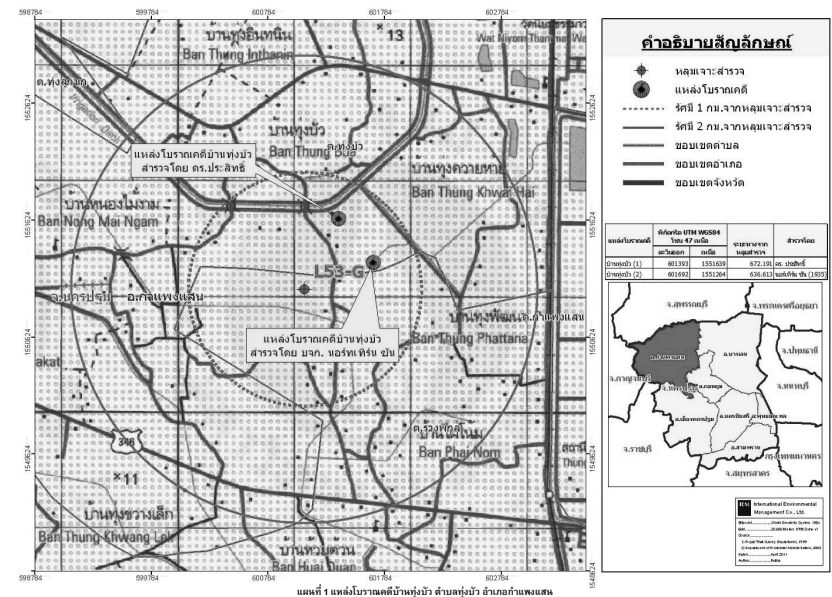
ภาพที่ 2 นายสมนึก เปลี่ยนสุวรรณ ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว

ภาพที่ 3 แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว (ถ่ายไปทางทิศตะวันออก)

สภาพของแหล่งในปัจจุบัน

ในปัจจุบันพื้นที่แถบนี้เป็นไร่อ้อย แต่ยังคงมองเห็นเค้าของเนินดินเดิมได้ในบางบริเวณ เนินดินเดิมที่น่าจะมีอาณาบริเวณเกือบ 5 ไร่ ได้ถูกปรับเปลี่ยนสภาพไปค่อนข้างมากแล้ว ทั้งจากการไถพรวนทำไร่ และการปรับหน้าดินเพื่อสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ในปัจจุบันมีการปลูกอ้อยไว้เกือบเต็มพื้นที่และเกษตรกรจะใช้ซากอ้อยปกคลุมหน้าดิน (ภาพที่ 4) จึงทำให้การเดินสำรวจค้นหาหลักฐานทางโบราณคดีเป็นไปด้วยความยากลำบาก และมีเพียงหลักฐานส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังกระจัดกระจายอยู่ตามผิวดิน เช่น เศษภาชนะดินเผา (ภาพที่ 5) ลูกกระสุนดินเผา (ภาพที่ 6)

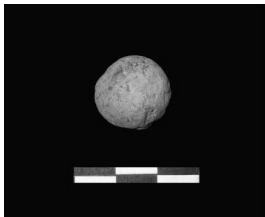

ภาพที่ 4 สภาพในปัจจุบันของแหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว (ถ่ายไปทางทิศใต้ - ตะวันตก)

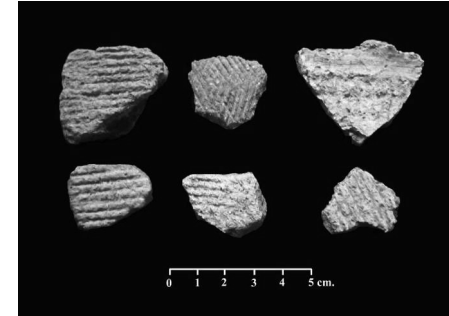

ภาพที่ 5 เศษภาชนะดินเผาที่พบบนพื้นผิวดิน แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว

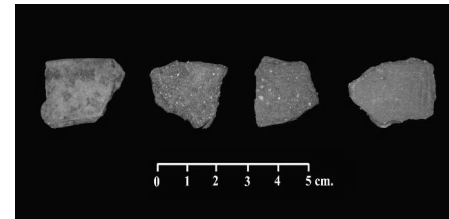

ภาพที่ 6 ลูกกระสุนดินเผา พบที่แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว

สำหรับเศษภาชนะดินเผาที่พบเป็นแบบเนื้อดินธรรมดา (earthenware) มีทั้งแบบผิวเรียบและลายเชือกทาบ (ภาพที่ 7 และ ภาพที่ 8) ไม่พบภาชนะเนื้อแกร่ง (stoneware) หรือเครื่องเคลือบ (porcelain) ลักษณะของเศษภาชนะดินเผามีความคล้ายคลึงกับหลักฐานที่เคยสำรวจพบมาก่อนเมื่อปี พ.ศ. 2551 จากแหล่งโบราณคดีบ้านหนองกร่าง ตำบลทุ่งลูกนก

ภาพที่ 7 เศษภาชนะดินเผาลายเชือกทาบ พบที่แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว

ภาพที่ 8 เศษภาชนะดินเผาผิวเรียบ พบที่แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว

สรุปผลกระทบเชิงลบในระยะก่อสร้างและระยะขุดเจาะ และแนวทางการแก้ไขผลกระทบต่อแหล่งโบราณคดีและหลักฐานทางโบราณคดี

ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อแหล่งโบราณคดี

1. อาจมาจากการทำลายหรือการรื้อถอนโบราณสถาน หรือการขุดพบโบราณวัตถุในระหว่างการก่อสร้างถนนทางเข้าพื้นที่ โครงการ

การแก้ไขผลกระทบ ต้องหลีกเลี่ยง ไม่ก่อสร้างถนนเข้าพื้นที่โครงการผ่านหรือใกล้กับแหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว หมู่ 6 บ้านทุ่งบัว ตำบลทุ่งบัว อำเภอกำแพงแสน

2. การขนส่งวัสดุอุปกรณ์ในระยะก่อสร้างทำให้เกิดการสั่นสะเทือนต่อโบราณสถาน

การแก้ไขผลกระทบ เนื่องจากไม่มีโบราณสถานในพื้นที่สัมปทาน ดังนั้นการขนส่งวัสดุอุปกรณ์ในระยะก่อสร้างไม่ทำให้เกิดการสั่นสะเทือนต่อโบราณสถาน

3. การขุดเจาะลงไปในพื้นที่สัมปทาน

การแก้ไขผลกระทบ ต้องทำด้วยความระมัดระวัง เพราะว่าเป็นพื้นที่สัมปทานแห่งนี้มีโอกาสพบหลักฐานทางด้านโบราณคดี ดังนั้น ในทุกขั้นตอนระหว่างดำเนินการ ถ้าพบโบราณวัตถุหรือร่องรอยผิดปกติ ต้องหยุดดำเนินการและแจ้งให้กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติและกรมศิลปากรทราบทันที

หมายเหตุ ผู้รับสัมปทานต้องประสานกับสำนักศิลปากรที่ 2 สุพรรณบุรี ก่อนเริ่มดำเนินการโครงการ และก่อนการก่อสร้างและการขุดเจาะ ต้องแจ้งกำหนดการให้ทราบล่วงหน้า

ตารางที่ 1: แหล่งโบราณคดีที่พบในรัศมี 2 กิโลเมตร รอบหลุมสำรวจ

เลขที่	แหล่งโบราณคดี	พิกัด (WGSS84)		ที่ตั้ง					การขึ้นทะเบียน โบราณสถาน	ระยะห่างจากหลุมสำรวจ		
		Easting	Northing	หมู่	บ้าน	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		หลุมสำรวจ	ไปทาง ทิศ	ระยะ (กม.)
001	แหล่งโบราณคดีบ้านทุ่งบัว 	601692	1551264	6	ทุ่งบัว	ทุ่งบัว	กำแพงแสน	นครปฐม	-	L53-G	NE	0.67